

VIDANYTT

2018 VIDA OCH VÄXANDE VÄRDEN

#3

Trä för en hållbar framtid

Hur långt har forskningen kommit? / sid 6

Våra värdefulla entreprenörer / sid 8

Grevlundagården – En sann dröm för hästälskare / sid 16

Extremväder påverkar råvaruförsörjningen

Vi har under de senaste 10 månaderna gått från det ena mer eller mindre extrema vädret till det andra vilket påverkat försörjningen av råvara till vår industri på ett negativt sätt.

Foto: Martina Wärenfeldt

Det började med mycket nederbörd under senhösten och vintern med de svårigheter i avverkningar som det medför. Det fortsatte under senintern med mycket snö som gav vissa svårigheter att få virke från väg till industri men framför allt räckte inte de

nationella transportresurserna till under den här perioden. Därefter hade vi en period med bra avverknings- och transportförhållanden. Vid försommaren övergick vädret i extrem torka med risk för bränder vilket fick till följd att avverkningarna begränsades. Min uppfattning är att media i sin nyhetsrapportering förstärkte och förstörde brandrisken, och framförallt då från skogsavverkningar. Vad jag vet har inga allvarliga bränder orsakats av avverkningsmaskiner utan i huvudsak av åska, tåg och människor som slarvat med elden i naturen. Min uppfattning är också att jämfört med norra och mellersta Sverige har södra Sverige ett tätare vägnät och är mer tätbefolkat, marken är grönare och betydligt fuktigare och med mycket granmarker till skillnad från i huvudsak torra tallmarker i norra Sverige. Detta innebär en lägre brandrisk i söder än i norr. Dessutom, och kanske det viktigaste, har våra inköpare tillsammans med våra entreprenörer haft samråd för varje enskild avverkning och på så sätt hanterat brandrisken på ett mycket föredömligt sätt (se särskild artikel).

Som en följd av den varma sommaren ser vi nu granbarkborreangripna träd. Vi bedömer i dagsläget att vi kan använda detta timmer till konstruktionsvirke med lägre kvalitetskrav till ett begränsat antal produkter och marknader. Utbudet av granbarkborretimmer och dess produkter är stort eftersom volymerna av granbarkborretimmer i framförallt Centraleuropa är väldigt stora. Vad detta får för konsekvenser på färdigvarumarknaden återstår att se.

Den varma sommaren har dessutom medfört att det fortfarande är varmt i haven och med det finns det en risk för stormar under hösten och vintern. Vilket vore oerhört negativt då vi vill planera våra avverkningar.

För att minska risker för granbarkborreskador och stormskador borde det vara i allas intresse att avverka den äldre och mer riskutsatta skogen på ett planerat sätt. Med allt högre skogs- och skogsmarksvärden borde ett aktivt skogsbruk vara lönsammare än ett icke aktivt. Avkastning och tillväxt per hektar borde vara nyckeltal i dessa sammanhang.

Hos oss på Vida har större efterfrågan än utbud på våra färdigvaror gjort att vår lönsamhet varit god de senaste 24 månaderna, och inte minst under det första halvåret 2018. Vi ser dock en något minskad efterfrågan nu i kombination med ett något större utbud. Vi går också mot vinter som generellt brukar innebära en mindre efterfrågan på våra produkter. Den närmaste framtiden är osäker och svår att prognostisera med anledning av bland annat regeringsbildningen i Sverige, Brexit och handelsbråket mellan USA och Kina.

Jag är dock övertygad om att skogen och skogsindustrin med dess produkter kommer att ligga i tiden under lång tid framöver!

ALVESTA 2018 09 23
Santhe Dahl

VIDA AB, Box 100, 342 21 Alvesta
Telefon: 0472-439 00

Ansvarig utgivare: Santhe Dahl
Tryckeri: Grafiska Punkten
Text om inget annat anges: Joanna Kron och Mikaela Svensson/Vida
Grafisk form: www.black.se

Lansering av nya filmer

Vida har lanserat två nya filmer varav den ena förklarar varför mogen skog ska avverkas medan den andra filmen visar fördelarna med en grön skogsbruksplan.

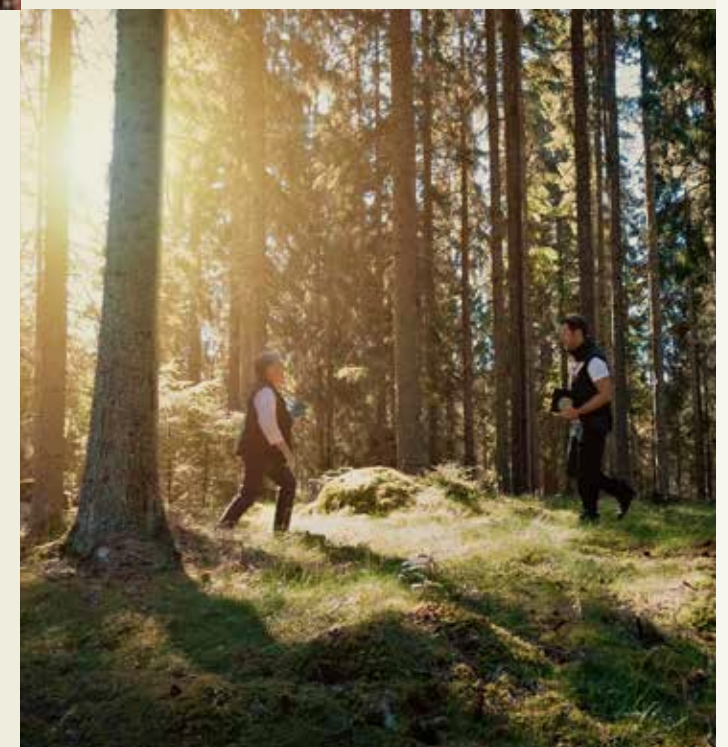

Gå in på vår hemsida www.vida.se eller scanna QR-koden för att ta del av filmerna.

Vida tar hand om träd angripna av granbarkborre

Den extrema värmen och torkan i sommar har gynnat några av skogens skadeinsekter. Ett torkstressat träd har svårare att motstå granbarkborrens angrepp och vi ser nu hur dessa skador kan bli nästa utmaning för skogsbranschen.

Det har i skrivande stund kommit många rapporter om granbarkborreskador från hela Götaland, även om angreppen tycks vara störst i sydost. Det är dock för tidigt att säga hur omfattande skadorna blir, både i utbredning och över tid. Vida Skog har beslutat att ta hand om delar av det skadade timret. Med särskild hantering i logistikkedjan kan Vidas sågverk säga fram läckvalitativa produkter för vissa marknader. Vida Skogs inköpare hjälper leverantörer med bedömning av barkborreskador samt med åtgärder som behöver göras i drabbad skog. Det kommer att bli en utmaning att ta hand om det skadade virket om omfattningen blir stor, men på Vida förbereder vi oss och hoppas att vi tillsammans med drabbade leverantörer kan hitta bästa möjliga lösning på problemet.

Entreprenören med stort driv och fullt fokus!

I detta nummer av Vida Nytt har vi mött en av våra driftiga entreprenörer, Anders Johansson. Anders är inte bara driftig i sitt företag utan även i sitt privatliv. På cirka 5 år har han gått från att leva ett ohälsosamt liv till ett liv som elitidrottare.

Anders släkt har jobbat i skogen i tre generationer och hans farfar startade ett skogsentreprenadsföretag. På den tiden var det häst och vagn som var hjälpmedlen och när Anders pappa tog över var det motorsåg som gällde. När Anders tog över bolaget var han enbart 19 år och hade stora drömmar och visioner. Idag omsätter bolaget 17 miljoner kronor, har 10 anställda plus ett antal underentreprenörer och äger 6 skogsmaskiner, varav 2 skördare och 4 skotare.

Anders har själv två döttrar som han gärna ser engagerar sig i företaget och om de är intresserade är han öppen för att de skall ta över en dag. Den ena dottern har precis blivit anställd och planen är att lära henne att bli skotarförare. Anders tycker det är synd att inte fler tjejer kör skogsmaskin. Han tycker att tjejer överlag kör lite försiktigare, vilket är positivt då risken för skador på både maskin och skog minskar, men ändå får de ut mycket virke ur skogen.

Skog, en växande tillgång

Anders far äger skog och gav för några år sedan 24 ha till Anders. Efter att ha ägt och förvaltat skogen under några år och när han sedan ville investera i en fjällstuga i Branäs kom skogen väl till pass. Skogen slutavverkades och stugan köptes. Stugan har visat sig vara en väldigt god investering som inte bara ökar i värde utan som

också skänker familjen mycket glädje. Och på platsen för avverkningen växer nu ny skog upp.

Eftersom skogen är levande och växer är Anders synsätt att mogen skog skall avverkas. Han anser att man skall använda sin mogna skog och sedan återplantera på marken. På så sätt får både han som nuvarande skogsägare nytta av skogen samtidigt som det finns växande skog till hans barn att avverka i framtiden.

När livet tar en vändning

För sex år sedan inträffade en obehaglig upplevelse. Anders gick in i väggen efter att ha jobbat väldigt mycket och han blev hämtad med ambulans i skogen. Detta blev en rejäl väckarklocka och Anders insåg att han var tvungen att göra några livsstilsförändringar. När han fyllde 40 år utmanade hans personal honom med ett vad, att han skulle cykla Vätternrundan. De trodde inte riktigt på honom och det triggade Anders. Han tog vadet på allvar och började träna. Sin första cykel köpte han den 14 april och cirka 1,5 månad senare körde han i mål på Vätternrundan på 7:50 h. I samband med detta väcktes något hos Anders och han satte upp nya mål för sin träning. I fjol var han snabbast runt Vättern då han ingick i gruppen som cyklade de 30 milen på 6:50 h. Han har även representerat Sverige i Master

VM på cykel vid två tillfällen, i Frankrike och Italien. Men det är inte bara på cykel som Anders visat styrka utan han har även vunnit SM-guld i rullskidor och placerat sig på 114:e plats på Vasaloppet med tiden 4:18.

Att Anders är en vinnarskalle som alltid ger 100 procent går inte att ta miste på. När han pratar om sina mål handlar det om att vara bäst, men han sätter även upp mätbara mål. För att nå målen säger han att det inte går att fuska och att det måste få göra lite ont. Har man ont i benen så kan man alltid träna armarna och vice versa.

I dagsläget är det inte bara jobb, träning och familj som tar Anders tid. Tillsammans med kommunen håller han även på att undersöka möjligheterna för att i Grästorp bygga världens största skidtunnel. Ritningar och allt är klart och nu är det bara finansieringen som saknas.

Besitter mod

Anders får slutligen frågan hur han vågar satsa på sina olika projekt. På det svarar han att han aldrig har sett problem utan enbart möjligheter. Han vill dock betona att han alltid har en plan B, hur gör jag om det jag tänkt inte fungerar. Med det tankesättet har han alltid vågat satsa.

Trä för en hållbar framtid

Alla säger att trä är ett framtidsmaterial och att det inte finns några begränsningar för vad vi kan göra med trä i framtiden. För att ta reda på hur långt forskningen kommit ringde vi upp Åsa Rydell Blom, prefekt vid institutionen för skog och träteknik och docent i virkeslära på LNU, för en pratstund.

Hur går er forskning till?

– I huvudsak är det tillämpad forskning i kontakt med det omgivande samhället. 70–75 procent av forskningen inom området är finansierad genom extern samverkan med näringslivet. Till viss del är företag som tidigare inte har använt trä i sina produkter intresserade, men främst är det i samverkan med företag som redan använder trä i sin produktion såsom sågverk, möbeltillverkare och husindustri. Det handlar mycket om effektivisering och att efterfrågan i industrin ska mötas gällande allt från avverkning till vidareförädling.

Det är väldigt spännande att forska om skog och träteknik. Det är många aktuella frågor som inbegriper vårt levnadssätt, ett biobaserat samhälle, landsbygdsutveckling och ett lönsamt skogsbruk.

Vad har forskningen inom trä hittills lett fram till?

– Det finns hur mycket som helst. Allt som görs av olja kan också göras av virke. Det handlar om kolföreningar. Med trä går det att göra allt från drivmedel till kläder samt plast- och glasliknande material. Ett nytt område vi arbetar med är när trä används inom återvinning, där det främst undersöks hur nya skivmaterial kan skapas. Då mals sådant som annars skulle gå till förbränning ner till att istället bli nya spännande produkter.

Det byggs idag betydligt mer i trä än vad som tidigare gjorts vilket delvis hänger ihop med ett större miljötänk. Trä har också börjat användas i kombination med andra material, t.ex. i kombination med glas genom ett projekt som kallas ”Smart Housing” då dessa material tillsammans fungerar som en lastbärande stomme i en konstruktion, vilket gör det möjligt att göra den bärande väggen genomskinlig. Det möjliggör också skapande av väldigt vackra och smäckra konstruktioner.

Går det att se var utvecklingen/forskningen inom skog och trä är på väg?

– Möjligheterna att arbeta med andra träslag studeras, bland annat hur skogsbruken kan behöva ställas om för att möta industrins

efterfrågan om 50 år. Det studeras också vilka skogsbruksmetoder som ger en bra biologisk mångfald och hur man lagrar koldioxid i skogen.

Eftersom det i Sverige finns stora områden med gran undersöks även vad som kan hända om det exempelvis kommer en skadegörande insekt utifrån, vilket kan ge förödande konsekvenser. Det går inte att förutspå när, hur eller om det kommer hända men det är viktigt att sprida sina risker. Generellt pratas det mycket om att odla mer lövträd och det finns en oro eftersom klimatzonerna ändrar sig, vilket kommer påverka granen. Björk kan vara ett alternativ att använda som konstruktionsmaterial, vilket nödvändigtvis inte behöver vara sämre men som vi däremot inte är lika vana vid att använda. Det är bra med olika träslagssammansättningar då det gör skogen mindre sårbar.

Vi kommer behöva justera vårt skogsbruk för att möta klimatförändringarna och det syns att klimatet kommer få stor inverkan på skogsbruket framöver. Temperaturen inverkar på när skogen börjar växa och det studeras även hur våra traditionella träd klarar en ökad mängd nederbörd.

Hur ser du med din forskningsbakgrund på trä inför framtiden?

– Trä är ett nödvändigt material för att ställa om till ett biobaserat samhälle. Det är möjligt

att använda virke i större omfattning och till fler produkter än vad vi gör idag och på så sätt förlänga kretsloppet. Idag går det mesta virket till traditionella byggnationer men skulle kunna användas mer till andra saker såsom kläder och drivmedel. Utvecklingen har dock kommit långt på relativt kort tid. Medan stål och betong har använts och forskats om i över hundra år har trä för stora konstruktioner främst forskats på de senaste tjugo åren. Med andra ord så finns det en stor potential över vad som kommer bli möjligt att göra med trä!

Idag används virke till stor del som en bulkvara där allt virke samlas i samma hög oavsett hur det har vuxit. Framöver kan utvecklingen gå mot att sortera träet utifrån andra kriterier beroende på ved det ska användas till. Det är lönsamheten som driver den utvecklingen.

Bidrar användningen av trä till miljöfördelar?

– Helt klart! Det är en jättestor skillnad mot olja, betong och stål. Virke lagrar koldioxid från luften, vilket gör att kolet inte kommer ut i atmosfären till skillnad från betong som istället avger kol till atmosfären. Ju fler delar som går att ersätta av trä, desto större är vinsten.

Våra värdefulla entreprenörer

Vidas entreprenörer utför dagligen tjänster åt Vida som är helt avgörande för Vidas affärsidé, att tillverka konstruktionsvirke och andra vidareförädlade produkter av våra leverantörers skogsråvara. I artikeln har vi mött tre av företagen för en pratstund.

Åseda Skogsentreprenad AB

Åseda Skogsentreprenad AB är sedan 2007 entreprenör åt Vida. Vida är deras största slutavverkningskund. Bolaget ägs av Klas Johansson och Anders Kaverén, vilka har hängt ihop sedan skoltiden på Ryssbygymnasiet. 1996 grundades det gemensamma bolaget genom ett uppköp av det vilande aktiebolaget "Leksakslagret i Vetlanda", som således bytte namn och fick en ny inriktning – skogsentreprenad. Skördare köptes in och bolaget har idag nio anställda, äger fem egna skogsmaskiner samt hyr in ytterligare tre maskiner vid behov.

En vanlig arbetsdag

Kl 6 startar Klas arbetsdag på den aktuella platsen i skogen. Förutom körning behöver maskinerna regelbundet smörjas och bestånden undersökas utanför maskinerna. Frekvent mäts extra stocklängder och träd kontrollmäts under varje skift för att säkerställa att maskinerna mäter rätt. Under arbetspassen sköter Klas ofta logistiska frågor och planering genom telefon. Kl 14.30 tar arbetsdagen i skogen slut då avbytaren tar vid. Administrativt arbete såsom fakturering är ytterligare arbetsuppgifter som tillkommer efter arbetet i skogen.

Klimatet och årstider

Klas berättar att branschen är mycket väderberoende och som maskinist föredras 15 grader och moln året runt. Vid allt för mycket regn, tjällossning eller torka kan maskinerna tvingas stå still. Vintern är ofta en bra årstid, framför allt när det är några centimeter snö vilket gör omgivningen ljus. Det är i de vinterförhållandena som mest volym körs.

Åseda Skogsentreprenad kör tvåskift och i normala förhållanden är det inte tillåtet att köra natt. Under sommarens extrema torkperiod

gjordes dock undantag, vilket utnyttjades för att göra förlusten av utebliven körning under de varma dagarna så liten som möjligt.

Klas trivs med sitt arbete bland annat då arbetsmiljön i förarhytten är bekväm och man inte är speciellt bunden till andra. Det viktigaste är inte när arbetsuppgifterna utförs utan snarare att de utförs.

– När man öppnar dörren till maskinen hörs kvittrande fåglar, doft av skog och man får alltid se och uppleva nya platser.

Han förklarar dock att branschen också har sina nackdelar. Att köpa skogsmaskiner innebär stora investeringar och branschen kan drabbas hårt av både väder och konjunktur.

– Det är tufft när något händer. Men det är viktigt att förstå att det bara är ett jobb och inte hela ens liv, säger Klas.

För jobbet behöver man:

- Ständigt ligga steget före.
- Vara beredd på att ibland jobba långa dagar pga arbete långt ifrån hemmet
- Vara självständig, driven och lösningsorienterad.
- Förstå hur maskiner fungerar och kunna felsöka och lösa problem på egen hand oavsett väder och tid på dygnet.
- Tycka om att arbeta med årstider och att vara utomhus. Framför allt under maj och september är skogsmaskinist det bästa jobbet man kan ha, tycker Klas.
- Ställa sig frågan om det är ett yrke som man verkligen vill ha. Klas uppfattning är att en del tror att yrket passar de som inte fick bra betyg i skolan, vilket han menar är felaktigt. Förutom att hantera maskinerna krävs kunskap om hydraulik, el, data och framförallt krävs ett skogligt intresse. Klas har erfarenhet av skogsmaski-

Klas Johansson, Åseda Skogsentreprenad AB

nister som inte har varit skogsintresserade och deras karriärer inom yrket har inte varit långvariga.

Klas tips till skogsägare

- **Berätta så mycket som möjligt till inköparen inför en avverkning.** Vänta inte med att informera om barkborreträdd i andra bestånd än det planerats att avverkas i, eventuella vindfällor, etc. Informationen möjliggör ett mer effektivt och problemfritt arbete när skogsmaskinerna väl är på plats.
- **Ha årstiden med i beräkningen.** Finns det risk för stora snömängder när skogsmaskinisterna är på plats? Tänk då på vad som kan gömmas under snön, såsom odlingsrösen och torpgrunder. Märk ut platserna för att försäkra att de hålls välbevarade.
- **Tänk till gällande avlägget.** Virket kräver ofta större plats än vad man tror. En större skotare som går i skift kör ut 200–400 m³ fub virke per dag. Lastbilarna kan inte alltid köra iväg virket samtidigt som avverkningen pågår. Se även över vändplatser och parkeringsfickor.
- **Kom gärna ut och besök oss!** Men glöm inte reflexväst så maskinlaget ser att du kommer.

”När man öppnar dörren till maskinen hörs kvittrande fåglar, doft av skog och man får alltid se och uppleva nya platser.”

Sture Gustafssons Åkeri AB

Viktor Gustafsson tillhör den tredje generationen av det familjeägda bolaget Sture Gustafssons Åkeri AB med säte i Österbymo. Företaget grundades 1948 av Sture Gustafsson och togs därefter över av hans söner Jan, Åke och Bo. Idag är även söner till Åke och Bo, Henrik och Viktor, delägare. De äger tolv lastbilar och har ett tjugotal anställda. Bolaget är framförallt verksamt i Östergötland, Småland och södra Sörmland. Virket körs i huvudsak till Vidas sågverk i Hjältevad och Alvesta men också en del till Tranemo.

Yrket som timmerbilschaufför

En vanlig vecka beskriver Viktor genom att telefonen börjar ringa på måndagsmorgonen och därefter är det full fart fram till fredag kväll. Det gäller att pussla ihop turerna mellan skogen och sågverken så gott det går. Han stortrivs med att vara timmerbilschaufför och kan absolut rekommendera yrket. Viktor föreslår att man kontakter ett åkeri och följer med i timmerbilen om det är ett yrke som man är intresserad av. Det är bra både för åkeriet och för den blivande chauffören då de lär känna varandra och möjligheterna till jobb blir större. Viktor tycker det är bäst om personen har möjlighet att vara med någon dag i veckan under en längre period, hellre än en veckas sammanhängande praktik. Mycket kunskap samlas genom att se på och ställa frågor om hur man ska gå tillväga i olika situationer.

Viktor spenderar i dagsläget cirka två dagar i veckan på kontoret och tre dagar i lastbilen. Roligast tycker han det är att köra, kontorstiden är en nödvändighet, men kombinationen ger en bred och bra inblick i verksamheten.

Eftersom mycket tid spenderas i skogen berättar Viktor att det alltid uppkommer nya utmaningar. Under blöta höstar med leriga vägar och under

vintern med snö och is sjunker produktiviteten något då allt tar lite längre tid och tjällossning kan göra att de inte får köra på flertalet vägar. – Det är under sådana perioder som man ofta sätts på prov och att göra rätt bedömningar kommer med erfarenhet. Det uppstår alltid en skön känsla och liten en kick när momentet klarats av, förklarar Viktor.

Intresset för att köra timmerbil väcktes redan i tidig ålder då Viktor ofta följde med sin pappa till garaget och han tycker att yrket är lika häftigt nu som då.

För jobbet behöver man:

- Tycka om att arbeta ensam (Viktor tycker dock själv inte att det är speciellt ensamt då telefonen ofta ringer).
- Vara beredd att arbeta tidiga morgnar och sena kvällar.
- Ha viss kunskap om maskinreparation.
- Tycka om friheten med att arbeta utomhus.
- Kunna fatta egna beslut i knepiga situationer.
- Vara flexibel då det vanligtvis inte går att planera en hel vecka i förväg. Anpassning sker efterhand för att bland annat effektivisera körningarna samt på grund av reglerna för kör- och vilotider.
- Körkort CE (lastbil med tungt släp) samt yrkeskompetensbevis.

Viktors tips till skogsägare

- **Underhåll dina skogsbilvägar** genom att sladda vägarna regelbundet, används inte vägarna växer de snabbt igen! Viktigt är också att inte låta skogen komma för nära vägen.
- **Det finns bra guider** över hur en skogsbilväg ska byggas och underhållas. Viktor beskriver att dagens fordon är längre och tyngre än tidigare och i takt med att maskinerna förändras behöver också vägarna göra det för att hålla måtten.

Det händer ibland att vändplanerna inte är i så bra skick som utlovat. Det tog närmre 40 minuter för Viktor att vända på denna vändplanen.

fortsättning på nästa sida.

Mathias Smith och Christoffer Johansson från Trestendals Skogsenergi trivs bra med att arbeta i skogen.

Trestendals Skogsenergi AB

Med bioenergi, i synnerhet flis, som huvudsakligt verksamhetsområde, firar Trestendals Skogsenergi AB i år tioårsjubileum. Bolaget har två flismaskiner, två risskotare, en maskin som sprider aska, en dumper, en lastbil och åtta anställda. Under högsäsong hyr de också in underentreprenörer. Ägare är Pelle Olsson och Patrik Johnsson.

Efter att underröjning genomförts, avverkningsgrupper skotat ut virket, hyggena risanpassats och riset torkat tar Trestendals Skogsenergi vid. Riset transporteras till värmeverk och till Vidas sågverk. Pelle berättar att det under vintern råder högsäsong för flisning och att risskotning samt spridning av aska från biobränslets förbränning är centralt under somrarna. Spridning av aska gör att näringen till skogsmarken återförs, kompenserar mineralförlusterna samt motverkar markförsurning.

Väderberoende

Pelle menar att den torra sommaren med hög brandrisk har haft stor påverkan på företagets verksamhet. Framför allt tvingades skotaren stå still under en lång period. Han berättar att perioder med mycket regn också påverkar arbetet då riset måste användas som underlag till skogsmaskinerna. Därefter kan riset inte användas eftersom det förorenats. Snö kan också försvåra arbetet men då är det bara att bita ihop, säger Pelle som menar att mildra vintrar inte är önskvärda då efterfrågan av flis är mindre. Blöt mark kräver dessutom större försiktighet för att inte riskera att köra sönder något eller skapa stora spår i marken.

En växande marknad

Efter att ha jobbat i bilbranschen och på Vägverket bestämde sig Pelle tillsammans med Patrik att de skulle starta något eget. De hittade en flismaskin som var tillsalu och Trestendals Skogsenergi AB startades. Pelle menar att det vid den tiden skedde förändringar i miljötanket och skogsflis blev ett bra alternativ istället för fossila bränslen som olja och kol. Han tycker definitivt att yrket tillhör en framtidsbransch och ser positivt på utvecklingen.

– Skogen är en växande näring och marknaden för flis växer och flisen används allt mer”, säger Pelle.

Pelle anser också att det finns gott om jobb för duktiga maskinförare och att det råder en svårighet att rekrytera duktiga medarbetare.

För jobbet behöver man:

- Hjälpas åt med den noggranna logistik och planering som krävs för att bl.a. eliminera onödiga flyttar av maskinerna. ”På vägen producerar vi ju ingenting”, säger Pelle.
- Sköta kommunikation med markägarna och planera upp körningarna. En flisning pågår mellan någon timme till flera dagar och i genomsnitt hinns det med ca 2–3 platser/dag berättar en av företagets maskinförare Mathias Smith.
- Tycka om att styra över sitt egna arbete.
- Trivas med friheten med att arbeta utomhus.
- Vara tekniskt lagd och kunna reparera fel då maskinerna är känsliga och kräver mycket underhåll.
- Vara flexibel. Det är inte möjligt att planera så mycket i förväg utan den ursprungliga planen behöver ofta justeras.
- Tycka om ensamarbete utan regelbundna arbetstider. Jobbet avslutas först när arbetet på platsen är färdigt. Dock innebär fliskörning inte lika mycket ensamkörning som risskotning, eftersom flismaskinen och dumpern ofta kör tillsammans.

Pelles tips till skogsägare

- **Det är viktigt att inga föreningar följer med i riset**, såsom småsten eller jord då det skämmer flismaskinen. Därför berättar Pelle att en risgrip ska användas vid risskotning.
- **Maskinerna som hämtar riset är tunga och platserna där rishögarna placeras ska ha bra bärighet för att undvika markskador.**
- Pelle uppmanar också till risanpassning av hygen genom att sortera riset som virkessortiment då efterfrågan och priset på flis är stigande.

Vill du börja köra skogsmaskin?

Det är fördelaktigt att redan på gymnasienivå välja en utbildning med skoglig inriktning som ger behörighet och licenser som yrket kräver men det finns även eftergymnasiala vägar.

VIDAs entreprenörer är en utomordentligt viktig resurs

Jörgen Henriksson, VD, Vida Skog AB

Vidas entreprenörer utför dagligen tjänster åt Vida som är helt avgörande för Vidas affärsidé, nämligen att tillverka konstruktionsvirke och andra vidareförädlade produkter av våra leverantörers skogsråvara.

Tjänsteutbudet från våra entreprenörer är stort, med allt från avverkning, virkestransporter, skogsbruksplanläggning, markberedning, plantering, röjning, gallring, dikning och byggnation av skogsbilvägar. Tjänster som skall utföras på ett professionellt sätt med hög kvalitet så att Vida Skog kan leverera vårt fullservicekoncept till våra leverantörer, timmer till våra sågverk och massaved mm till externa kunder.

I Vida tycker vi det är viktigt att bygga långsiktiga samarbeten med våra entreprenörer som bygger på ömsesidigt bra relationer. När vi rekryterar entreprenörer är vi också måna om att dessa skall ha en lokal förankring för att säkerställa långsiktigheten. Men det förenklar också när vi är på plats på våra leverantörers skogsfastigheter att entreprenörerna har varit där innan. Vi försöker också medverka till att hjälpa våra entreprenörer med utbildningar för att ta del av ny kunskap i branschen, vilket borgar för att våra entreprenörer besitter en hög kompetens.

Med ovanstående som grund är inte stora upphandlingar vår arbetsmodell utan vi förhandlar fram långsiktiga avtal med var och en av våra samarbetspartners. En modell som borgar för att vi kan ha ett arbetssätt där entreprenören är en viktig länk för att vi levererar rätt slutresultat till våra leverantörer och kunder.

Klöver över nr 26

EN ARTIKLESERIE OM HUR DU KAN ÖKA VÄRDET PÅ DIN SKOGSFASTIGHET

Sparkapital med naturvärden

Investera i rätt skogsfastighet

Investeringsalternativ har inte saknats på senare tid. Det har varit ett relativt gott utbud av skogsfastigheter samtidigt som virkespriserna varit goda. Är du ung och sparar på lång sikt kan det vara ett alternativ att köpa en skogsfastighet med lågt virkesförråd och med hög tillväxt. Lån som hävstång ökar avkastningen men också risken.

Gudrunfastigheter

Det är nu 13 år sedan vi drabbades av stormen Gudrun. Efter Gudrun finns i stormområdet ett utbud av fastigheter med låga virkesförråd och därmed lägre priser. Återväxten är ofta gjord med plantmaterial med hög tillväxt. Skogen närmar sig nu med raska steg de åldersklasser där tillväxten är som störst. Inte sällan ser man fastigheter ute på marknaden med en årlig volymtillväxt på 5% eller mer för fastighetens hela virkesförråd.

Håll koll på skatten

Även virkesrika fastigheter med mycket gammal skog, som efter avverkning kan erhållas till en lägre investering, kan vara intressant. Här gäller det dock att hålla koll på skatten på avverkningen. Är du inte bekant med skatteavdragen i skogen som skogsavdrag, skogskonto, expansionsfond m.fl. behöver du definitivt ta hjälp. Här kan annars hela investeringen fallera.

Köptillfälle om säljaren förbehållit sig jakträtten under lång tid

Skogsfastigheter där jakträtten är undantagen under lång tid får inte sällan ett lägre pris än vad som är motiverat av förlusten av ev. jaktarrende. Det kan alltså vara god affär att köpa en sådan fastighet och arrendera jakten på annat håll.

Äta och behålla kakan

Den dag kommer säkert då du funderar på att använda kapitalet till något annat eller att pensionera dig. Det kan nu vara svårt att göra sig av med sin klenod, särskilt om man dessutom bor på fastigheten. Då återstår att avverka eller belåna fastigheten.

Finns där någon närstående som är intresserad av att äga skog kan det vara enklare. Kan man låta hela eller en del av fastigheten övergå i t.ex. ett generationsskifte till barn eller syskonbarn kan man ofta förbehålla sig rätten till bostad eller jakt. Då får ägaren tillgång till en del av kapitalet samtidigt som förbehållen motverkar de känslomässiga kvalen. Ungefär som att äta och behålla kakan.

Tag kontroll över ditt sparkapital

Att spara i skogsfastigheter innebär att du har full kontroll på ditt sparkapital. Ingen annan än du själv bestämmer när du skall avverka eller använda kapitalet (om vi undantar rena exproprieringar med stöd av staten). Vill du använda en del av kapitalet kan du avverka, sälja en del av fastigheten eller belåna den.

Inte sällan möter man skogsägare som byggt upp ett avsevärt innehav och som numera består av en registerbeteckning. När du investerar i skogsfastigheter för din pension kan det vara bättre med flera små skogsfastigheter än en stor. Vill du ta fram en del av kapitalet är det billigare och går fortare att sälja en av fastigheterna än att avstycka en del av en större fastighet. Enbart Lantmäteriförrättningarna tar f.n. upp till 1 år att få genomföra.

Årlig tillväxt mindre än 400 m³sk ger inlåsningsseffekt

Vid avstyckning av skogsmark från en skogsfastighet utan bostadshus tillåter Lantmäteriet oftast inte att vare sig den del av skogsfastigheten du behåller eller den skogsfastighet som tillskapas vid avstyckningen producerar mindre än ca 200 m³sk/år. Det innebär i praktiken att du bör ha ca 50 ha skogsmark för att kunna dela den i två skogsfastigheter. Färre hektar vid hög bonitet och fler hektar om boniteten är lägre. Investerar du i mindre fastigheter så slår därför inte ihop dem till en skogsfastighet om du inte är tvungen. Du blir mer flexibel med flera små fastigheter om du skulle vilja frigöra kapital från ditt innehav i framtiden.

Bernt Fransson, Skog och Lantbruk
tel. 070-39 69 720

Ökade skador av granbarkborre att vänta i ett varmare klimat

Text: Martin Schroeder, Professor i Skogsentomologi, Institutionen för Ekologi, SLU

Den pågående klimatförändringen innebär att klimatet blir allt varmare och att det blir vanligare med extrema väderhändelser som t.ex. torka och stormar. Detta kommer att påverka vårt samhälle på många olika sätt. En konsekvens är att risken för skador på skog av skadegörare som granbarkborre med största sannolikhet kommer att öka.

Granbarkborre är den viktigaste skadegörararen på granskog i Europa. När antalet granbarkborrar ökar, som efter stora stormfällningar, eller trädens försvarsförmåga sätts ned av kraftig torka kan barkborrarna döda stora volymer skog. Sedan 1960 har mer än tio miljoner kubikmeter dödats av granbarkborre i Sverige under fem större utbrott. Dessutom verkar ett nytt utbrott ha startat efter den extremt varma och torra sommaren. Det finns en trend i Sverige och Europa att skadorna ökat

under senare år. Dessutom talar det mesta för att skadorna kommer att fortsätta att öka i framtiden. Detta kan ske genom en direkt inverkan av varmare somrar på barkborrarna och indirekt genom att trädens vitalitet minskar.

Varmare somrar innebär fler generationer

Insekters utvecklingstid påverkas direkt av temperaturen. I ett varmare klimat kommer den nya generationen barkborrar att bli färdiga tidigare på sommaren. De kan då välja att antingen övervintra innan de förökar sig (dvs. en generation per sommar) eller att föröka sig direkt samma sommar (dvs. två generationer per sommar). Om de väljer det sistnämnda är det dock avgörande att denna andra generation hinner fullbildas innan hösten eftersom de inte överlever vintern som larv eller puppa. Därför använder granbarkborre daglängden som signal för sitt val (en kort daglängd indikerar att sommaren snart är över). Hitintills har det vanligaste varit en generation per sommar men med ett varmare klimat kommer två generationer bli allt vanligare vilket ökar risken för skador. Ett exempel på detta är årets varma sommar.

Milda vintrar ökar risken för stormfällningar

I Sverige kommer den största temperaturhöjningen ske under vinterhalvåret. En effekt av detta blir minskad tjäle och därmed ökad risk för stormfällningar. Stora stormfällningar är en av de viktigaste orsakerna till att utbrott av granbarkborre startar. När stora mängder stormfällda granar blir liggande kvar i skogen under sommaren innebär detta att det blir mindre konkurrens om förökningsmaterial mellan granbarkborrarna. Detta leder i sin tur till att antalet granbarkborrar ökar kraftigt och att de därmed under nästföljande år blir tillräckligt många för att övervinna även levande träds försvar. Exempel på detta är utbrotten som uppkom efter stormen Gudrun i södra Sverige och efter stormarna Dagmar och Ivar i norra Sverige.

Varma och torra somrar minskar trädens försvarsförmåga

Levande granar har ett välutvecklat försvar mot barkborrar. Första försvarslinjen utgörs av

kåda som kan dränka barkborrar som försöker borra sig in genom barken. Om de ändå lyckas borra sig in svarar träden genom att bilda en zon vid angreppet med kådämnen som är giftiga för barkborrarna och deras mikroorganismer. Oftast är detta försvar tillräckligt, men det kan övervinnas om barkborrarna blir väldigt många (som efter stormfällningar) eller om träden stressas av kraftig torka vilket minskar försvarsförmågan. Klimatmodellerna förutsäger att det i framtiden kommer bli torrare i sydöstra Sverige och att det kommer bli vanligare med extrema väderhändelser. Ett exempel på det senare är årets sommar som varit extremt varm och torr i stora delar av landet. Det är därför inte förvånande att det nu rapporteras om stora barkborreskadador i åtminstone södra Sverige.

Förebyggande åtgärder viktiga

Slutsatsen av ovanstående blir att vi med största sannolikhet får räkna med betydligt större skador av granbarkborre i framtiden som ett resultat av klimatförändringen. Särskilt allvarligt är det om granskogens vitalitet sätts ned vilket i så fall kommer att leda till en kraftig ökning av skadorna. Vad kan man då göra för att minska

risken för skador av granbarkborre? Det allra viktigaste är långsiktiga förebyggande åtgärder som resulterar i vitala granbestånd som är så motståndskraftiga som möjligt mot både torka och stormfällningar. På kort sikt är det viktigt att i möjligaste mån öka kapaciteten att snabbt upparbeta stormfälld skog och att utveckla metoder för att tidigt upptäcka ståndslogsangrepp av granbarkborre för att i tid hinna få ut angripna träd ur skogen (innan den nya generationen av barkborrar hunnit kläckas). Det senare är en utmaning eftersom angripna träd ofta är gröna ända fram till sensommaren/hösten och därför svåra att upptäcka.

Avslutningsvis, med tanke på den extremt varma och torra sommaren vi just upplevt är det viktigt att skogsägarna nu besiktigar sin skog för att få ett grepp om barkborresituationen. Störst risk för ståndslogsangrepp är det i nyexponerade beståndskanter, på platser där barkborrarna under tidigare år dödat träd och i volymrika äldre granbestånd.

Lästips om granbarkborre:

Vilka stormluckor löper störst risk att koloniseras av granbarkborre? Fakta Skog nr 6, 2008
Var är risken störst för att granbarkborre ska döda träd? Fakta Skog nr 7, 2015
<https://www.slu.se/fakulteter/s/forskning/fakt>

Granbarkborre (*Ips typographus*) är en 5 mm lång skalbagge. Under flygperioden kan de flyga långt för att hitta lämpligt förökningsmaterial. Hanen gnager sig först in i barken och avger då ett feromon (artspecifikt doftämne) som verkar starkt lockande på bägge könen. Detta resulterar i ett massangrepp vilket ökar chansen att de skall övervinna trädets försvar. Varje hane lockar till sig en eller flera honor som gnager var sin modergång under barken där de lägger sina ägg. Ur äggen kläcks larver som äter av innerbarken. Foto: Göran Liljeberg.

En ovanligt torr sommar

Årets väder har, så här långt, på många sätt varit extremt. En blöt och snörik vinter följdes av en fin och solig vår med höga temperaturer redan i maj. Försommartorka är inte ovanligt men värmen och torkan fortsatte hela sommaren vilket påverkade skogsägare och entreprenörer. Vida har under hela våren och sommaren jobbat aktivt med brandriskfrågan och satt den högt på agendan.

I början på våren var det framförallt markberedning och risskotning som påverkades. Under våren och sommaren blev markberedning och plantering på många områden lidande. Torkan fortsatte vilket fick till följd att även avverkningarna påverkades. Virkeslagren på sågverken som var låga efter den långa och blöta vintern medförde ett större behov av färskt virke i juni än vanligt. Vidas fokus blev därför att tillhandahålla tillräckligt med virke till industrin fram till semesterstängningen i början av juli.

För att förhindra brand beslutade Vida, att i enlighet med branschgemensamma riktlinjer, undvika de åtgärder som inte genererade efterfrågat virke. Risskotning, flisning och viss gallring avbröts därför och markberedningen stod still under större delen av sommaren. Inköpare och maskinförare genomgick en grundläggande brandutbildning för att säkerställa att alla arbetade på rätt sätt.

Vida klarade att få fram det virke som industrin behövde fram till semesteruppehållet. Vid uppstarten efter semestern var brandrisken ännu högre än tidigare och i stort sett hela Sverige var drabbat av torkan. Stora skogsbränder härjade i norra Sverige och medierapporteringen var massiv och ordet skogsbrand hördes och syntes överallt. Efter skogsbranden i Salatrakten 2014 som orsakades av markberedning var rädslan stor hos hela skogssverige. Ingen ville orsaka en ny katastrof samtidigt som industrin var beroende av färsk råvara och entreprenörerna av arbete.

För att hantera brandrisken har Vida tydligt fokuserat på varje enskilt objekts lämplighet och hur vi tillsammans med markägare och entreprenörer kunnat minska risken för antändning genom olika åtgärder. Till följd av torkan har avverkningen därför blivit mycket låg i vissa regioner och ibland stått helt stilla då risken bedömts vara för stor. Åtgärder som har vidtagits har bland annat varit utökad brandvakt och körning under kvällar och nätter.

En bit in i augusti blev vädret sakta ostadigare med åska och skurar. Åskoväder orsakade problem med skogsbränder i södra Sverige men möjliggjorde samtidigt en uppväxling för entreprenörerna där regnet kom. Under någon vecka ökade verksamheten i skogen för att till mitten av augusti gå för fullt. Virkeslagren vid sågarna var i princip helt tomma och regnet kom i sista stund. Enbart några dagar till med torka hade fått stora konsekvenser för sågarnas produktion.

En inrapporterad incident
Till Vida har det i sommar rapporterats in en incident om uppkommen skogsbrand. Skotarföraren anlände en tidig morgon till avverkningsplatsen och fick då syn på rök från basvägen. Han ringde till skotarföraren som varit på plats några timmar men ännu inte uppmärksammat röken. Skotarföraren sprang bort med en brandsläckare samtidigt som skotaren kördes till platsen för att assistera med släckarna som finns på maskinen. Räddningstjänsten larmades och skotarföraren åkte ut till byvägen för att möta upp dem. Räddningstjänsten dränkte det ca 10m2 stora området som brunnit med vatten och överlämnande ansvaret för eftersläckning till entreprenören. Räddningstjänsten var nöjda då allt fungerade precis som planerat, entreprenörens åtgärdsplan vid olyckor följdes och den extra släckutrustningen på maskinerna gjorde nytta.

Skogsavverkning är inte en stor källa till skogsbränder och risken att orsaka en större skogsbrand är liten så länge riktlinjerna följs. En väl genomarbetad riskbedömning där hänsyn tas till FWI, lokala förhållanden, områdets läge, stenighet och så vidare är beslutsgrundande till om trakten är lämplig att avverka eller inte.

När det tänder i skogsmark så tar det ofta en stund innan det brinner med öppna lågor. Därför är det extra viktigt att avsyna området efter avslutat arbete. Att ha folk på avverkningsplatsen under så stor del av dygnet som möjligt ökar möjligheten att upptäcka rök innan en skogsbrand uppstår.

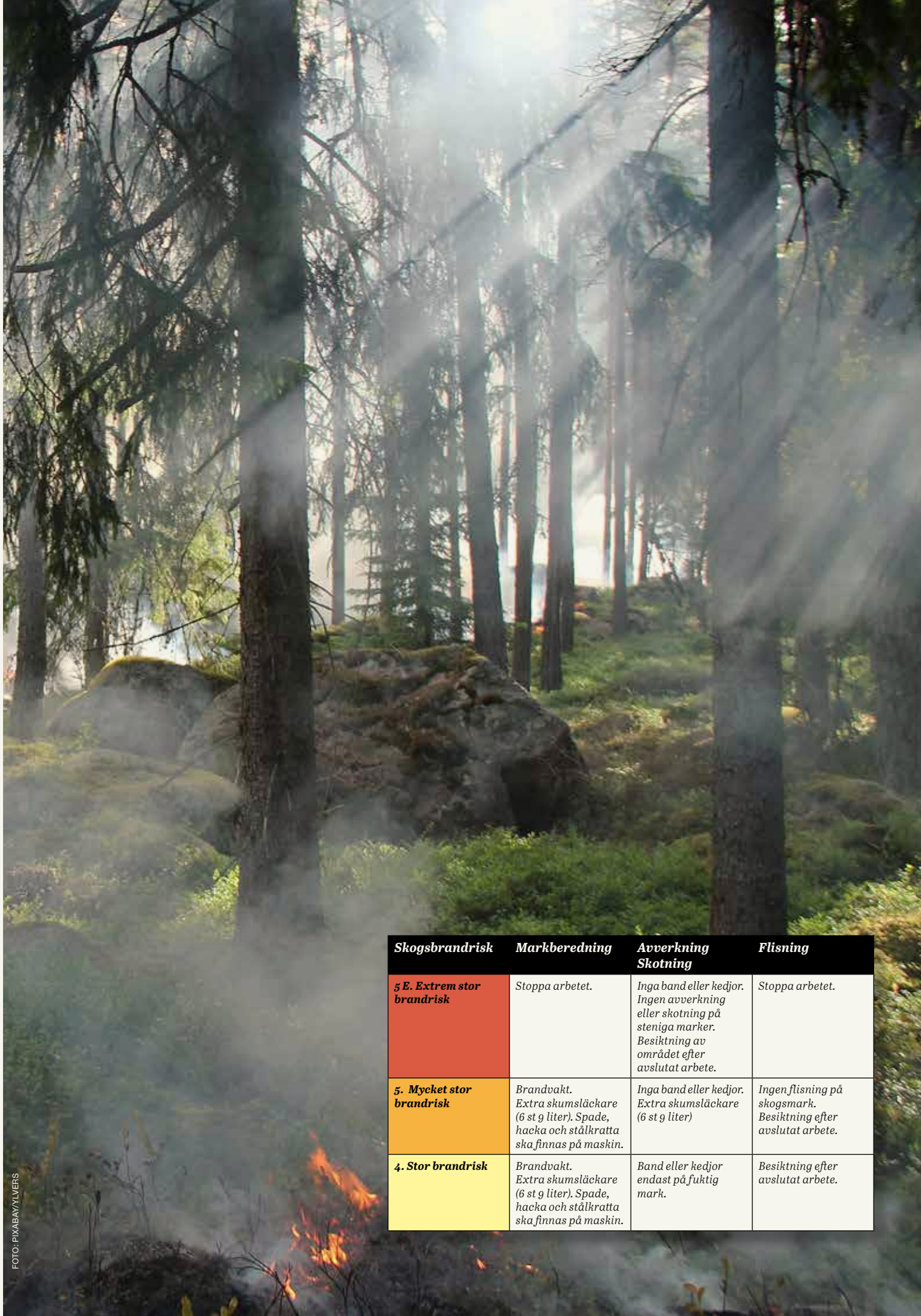

FOTO: PIXABAY/ILVERS

Röster från skogen
2018 har rent allmänt varit ett besvärligt år menar Klas Johansson, ägare till Åseda Skogsen-treprenad AB. Först blöta marker följt av stora mängder med snö och därefter torka med hög brandrisk. Redan vid Kristihimmelfärdshelgen fick Åseda Skogsentreprenad ta av banden från sina skogsmaskiner. Det är de branschgemensamma reglerna som avgör när vissa åtgärder inte längre får utföras, exempelvis körning med band på maskinerna. Reglerna visar också vilken extra brandbekämpningsutrustning som ska finnas på plats. För säkerhets skull hade Klas maskinister även med sig några dunkar med vatten ut till avverkningarna.

Klas förstår att markägarna blir oroliga, speciellt när media dagligen rapporterar om skogsbränder. Han poängterar dock att risken att starta en skogsbrand med en skördare eller skotare är extremt liten jämfört med exempelvis markberedning. Han efterlyser även bättre anpassade redskap då det inte är speciellt smidigt att ha en kratta och spade med sig i skördaren.

Enligt Lars-Göran Andersson, Räddningschef i Sävsjö kommun, har sommaren 2018 inneburit mångdubbelt med larm jämfört med året innan. Den absolut vanligaste orsaken till uppkomna skogsbränder är blixtnedslag följt av cigarettfimpar. Han känner enbart till något enstaka fall orsakat av skogs- eller jordbruksmaskiner. Lars-Göran berömmar skogsbruket för att ha tagit brandrisken på största allvar och aktivt arbetat med riskbedömningar. Han betonar att skogsarbete är riskfyllt och när det är så torrt som det varit i sommar går det inte att begränsa en uppkommen brand utan rätt redskap. Vidare berättar Lars-Göran att fem gånger fler brandmän har åkt på varje larm under sommaren för att direkt begränsa uppkomna bränder. De har även fått hjälp av helikoptrar samt att brandflyget har gjort dubbla turer.

Tre inköpare från Vida har sitt kontor i Vänersborg. En av dem är Per Larsson som berättar att de planerade semestern så att någon av dem var tillgänglig under hela sommaren. Avstämning angående brandrisk och lämplighet att avverka gjordes dagligen och senast under eftermiddagarna togs beslut om begränsningar för den kommande dagen. Under ett flertal dagar beslutades det att avverkning och skotning inte fick utföras efter kl 12. Några dagar var det totalstopp för skogsarbete. Samråd hölls med inköpare och maskinförare innan en avverkningstrakt påbörjades men eftersom vädret kunde ändras under en pågående avverkning gjordes regelbundna avstämningar. När det exempelvis regnat lokalt kunde maskinen förses med band och ett svårtillgängligt parti på avverkningen kunde klaras av. Entreprenörerna har också avslutat arbetet tidigare för att avsyna området och gå brandvakt. Per Larsson tycker att entreprenörerna har varit otroligt förstående och hjälpsamma över det merarbete som brandrisken medfört. När skogsägarna blivit informerade om hur Vida arbetar med riskminimering och med extra ansvarsförsäkring har de också accepterat att avverkningen utförts på det sätt som föreslagits.

Grevlundagården

En sann dröm för hästälskare

Grevlundagården är placerat strax utanför Kivik på Österlen. Gården ligger högt över havet och omringas av hagar och bördiga fruktodlingar. Där råder alltid full aktivitet med hopphästar som den huvudsakliga verksamheten. Vida är leverantör av stallströ till Grevlundagården som ägs och drivs av Lisen Bratt Fredricson och hennes man Peder.

Efter att under flera år förvaltats en verksamhet i Sörmland kände Lisen och Peder att de ville skaffa något eget. Året var 2001 och de fastnade för Skåne och Österlen, inte bara för den vackra naturen utan också för närheten till de flesta stora hopptävlingarna både nationellt och internationellt. Gården byggdes på 1800-talet och efter att paret flyttat in har gården byggts ut i etapper. Först byggdes ett stall, därefter ett ridhus följt av en uteridbana och ytterligare en

stalldel. Bolaget omsätter 20,7 miljoner (2016) och idag arbetar 14 personer på Grevlundagården varav 1 stallchef, 3 beridare, 1 kontorsarbetare, 1 gårdskarl samt ett flertal som arbetar med stallskötsel. Ett antal gårdsskatter och hundar finns så klart också på gården.

Utbildar och tävlar hästar

På gården är inte en dag den andra lik, men vissa rutiner måste hållas för hästarnas skull. Det innebär att stallskötseln alltid påbörjas kl 06:30 och att dagen avslutas kl 17:00. Hästarnas fodringstider är alltid desamma och alla hästar är ute från stallet 2–3 gånger om dagen.

Den huvudsakliga verksamheten är att utbilda och tävla hästar och under perioder köps det in nya hästar varje vecka medan inköpsintervallerna ibland är betydligt längre. Hästarna tävlar på olika nivåer och i stallet finns både lovande unghästar såväl som mer meriterade hästar. De säljer ungefär lika många hästar som de köper även om Lisen menar att de ibland behöver hålla i tyglarna för att inte köpa in för många hästar. Kriterierna vid ett hästköp är att de ska ha förutsättningar till att bli riktigt bra tävlingshästar på högsta nivå. Vid köp av en yngre häst är det svårt att förutspå vilka

framgångar som möjligen kan nås men de avancerar med att hela tiden försöka köpa allt bättre hästar. Försäljning av hästar på elitnivå sker i huvudsak genom förfrågningar på tävlingar och Peder är under veckans flesta dagar ute på internationella tävlingar och spekulanter kan då få upp ögonen för en häst. De har cirka 50 st hästar i versamheten varav ungefär hälften ägs av paret Fredricson Bratt.

Följer sin passion

Lisen berättar att verksamheten består av två ben varav det ena är Peders och Stephanies tävlande och det andra är inköp av lovande hästar som de utbildar, utvecklar och säljer. Att driva en hästverksamhet har egentligen aldrig varit det huvudsakliga målet berättar Lisen, utan det har kommit efterhand som de har följt och arbetat med sin passion – hästar.

– Jag har egentligen aldrig bestämt mig för vad jag ska jobba med. Det har faktiskt bara blivit så. Jag och Peder har hållit på med hästar under hela våra liv och det vi nu gör är att skörda den kunskap och de erfarenheter vi har efter att ha ridit och tävlat på högsta nivå. Det är svårt att säga vad man annars skulle jobba med men möjligtvis som egenföretagare inom reklam och media.

Torkan har inte varit ett problem

Den torra sommaren skulle kunnat orsaka stora konsekvenser för Grevlundagården som är beroende av stora kvantiteter med foder till hästarna. Men av misstag råkade Lisen beställa på tok för mycket ensilage under förra året och berättar att hon med facit i hand är väldigt tacksam över sitt misstag då det räddade gården från att få brist på råvaran. Tack vare att det finns flera brunnar på gården har också vattnet räckt till allt som verksamheten kräver.

Gården är på 40 ha och en del av marken arrenderas ut till fruktodlare. Tidigare skördade de själva ensilage men eftersom det är viktigt att tävlingshästarnas foder håller en jämn och hög kvalitet under hela året köps allt foder numera av leverantörer.

Kunder av Vida Stallströ

Grevlundagården använder Vidas stallprodukter, både stallströ och ströpellets. Lisen berättar att vissa hästar blir tjocka av halm och att spån är enkelt att hantera. Som ett komplement till halm i boxarna används därför Vida Stallströ. Under en period testade de spån från en annan leverantör och insåg då vilken kvalitetsprodukt Vidas stallströ faktiskt är.

– Det var tjejrna i stallet som först larmade om det dammiga stallströet från den andra leverantören. Många tror att det inte är någon skillnad på spån från olika leverantörer men i spånhierarkin ligger Vida högst upp. Det spelar ingen roll vad de andra leverantörerna säger – Vida är oslagbart när det gäller kvalitet och att leverera dammfritt spån med bra absorberingsförmåga som är enkelt att mocka. Kvalitet är A och O på Grevlundagården vilket gör Vida Stallströ till det självklara valet, berättar Lisen.

Framgångsrecept enligt Lisen Bratt Fredricson

Hitta en sann drivkraft

Vår drivkraft är att arbeta med hästar och inte att tjäna pengar eller vara framgångsrika. Det är viktigt att följa en äkta drivkraft. En sann drivkraft är att göra det man är intresserad av och som man kan och vill fördjupa sig i. Är drivkraften enbart att tjäna pengar tror Lisen inte ens det är någon idé att försöka då det inte kommer vara hållbart i längden.

Skaffa kunskap och erfarenhet

Gällande ridsport, precis som i alla branscher, är det viktigt att skaffa sig mycket kunskap och erfarenhet. Det är inte lätt att starta en verksamhet utan det. Det kräver att man vet vad man håller på med och det finns inga genvägar utan att börja från grunden genom "att vara med där det händer".

Sätt upp mål

Målet på Grevlundagården är att alltid arbeta med hållbarhet och kvalitet. Ibland kan det kännas segt, men det lönar sig alltid i längden.

Från Nössemark till Filippinerna!

Vida har slutit en intressant affär med ett husbolag på Filippinerna. Varje månad kommer 60 containers med hyvlade trävaror att skeppas från Nössemark till kunden i Asien. Detta är inte mindre än ¼ av Nössemarks produktion.

Fabriken på Filippinerna har ca 25 000 anställda. Industrin ligger i en ekonomisk frizon och hela produktionen sker mot den japanska husmarknaden för enfamiljshus.

Ett vanligt hus skeppas ut i prefabelement i 5 st 40 fots containers till 37 hamnar runt om i Japan. Även köksinredningen tillverkas i sin helhet på fabriken, till exempel sågas köksbänkar till ur importerade stenblock.

Per år produceras för tillfället ca 14 000 hus i fabriken och till produktionen går det årligen åt ca 300 000 m³. För Vida är det en bra matchning för Nössemarks granvaror som är mycket uppskattade på plats i fabrik.

Rapport från marknaden

De senaste två åren har präglats av en gynnsam balans av trävaror som lett till höjda försäljningspriser på samtliga av våra huvudmarknader. Vi upplever att marknaden i Europa är i balans och att priserna kommer vara relativt stabila året ut.

I Asien ser bilden annorlunda ut med en besvärligare situation. Det är framförallt Kina som sedan ett par månader minskat sina inköp från Europa. De hårdare miljölagar som de kinesiska industrierna måste leva upp till har fått till följd att ett stort antal industrier faktiskt har fått stänga. Detta i kombination med risken för ett handelskrig med USA har gjort köparna i Kina väldigt nervösa och vi tror inte på någon förbättring de närmaste månaderna.

Det andra dragloket denna högkonjunktur har varit USA där priserna sedan sommarens topp sjunkit med 35%. De senaste veckornas oväder på östkusten har gjort att hela marknaden stannat av då vägar och hamnar varit översvämmade. På sikt kommer dessa katastrofer generera ett större behov av byggmaterial, men det kommer att dröja.

I Centraleuropa har man ett gigantiskt barkborreproblem med miljontals m³ som skadats och som nu måste tas om hand. Det innebär att det finns mycket billigt timmer som sägas i en hög takt och som också sätter press på marknaden. Konsumtionen i Europa är dock fortsatt bra och förhoppningsvis kommer marknaden kunna svälja de extravolymer som nu kommer fram.

Det gäller som alltid för oss att ge en fortsatt hög service till våra lojala kunder. Det är genom våra logistikupplägg och fantastiska kunder världen över som vi fortsatt skall kunna producera och leverera för fullt även om marknaden framåt ser något besvärligare ut.

Vida-krysset

1:a pris: Bok: 150-åriga rötter
2-3:e pris: Termosmugg
4-5:e pris: Mobilhållare

	→	THOMAS ERIKSSON	SPEXIG BANAN	SPILLKRAKE-REDE	UPPEFYLLA EN ÖNSKAN	HETER LIKA	ENDERA	ÄRHUS-MARINAM JORBYTEMASSIG	ÄR O PRO VAND
	HAR EN VALDIGT JÖCK HUD								
	FÄR BRONS MAKA			↳		SES SITTA I BUREN	GLOR VI PÅ KINÄPAS		
	↳			MASTARRE VÄGBRYTARE					
	ÄR ETT PRAK-TISKT PROV							↳	↳
	SKAL OCH TORKAT BRÖD		MELLAN-ÖSTERN-STAT SJUKT				GAM-MALT 60-CM MÅTT	TILL-FÄLLIGA BOSTÄ-DERNA	
	↳				JAZZ-FORM	SAKNAR HELT SJÖ-VÄNA	EXTRA UNDER-SKRIFT	→	
	UTAN MAL-SMAN PRIMA			IDROT-TAR	HALVT I HALVT I TRÄ-TEKNIK				
	↳								
	ÖVER-FLODAN-DE GÖRMA				FN UTOM LANDS FLOD-ILLRAR		TITULERAS FINARE HERRE I WALES EN BUNDY	RIKTAT	
↓	KONST-GJORD ROT I MUNNEN	TRÅNGT SUND	ÄR OFTA LÄTTARE MELODI	KALLAS OFTA STACK-ÄRE	HUR-TIGT				↓
									DE ÄR SLUT-TANDE OCCUPA-TION
FINISH I VASA-LOPPET				SES I STIM I AKVA-RIET RIVA			ANGER FÖRMÄNNEN PÅ KARTA	SKRIV-TECKEN TILLTALS-ORD	↓
SNACK-SALIG					RIKT-NING	VIDARE-FÖR			EFTER KÖP BYGG-RIHLE
FÖRBI		JAKOBS HUSTRU HORN			PÄ-STRI-DIG		FORDON GÅR PÅ GRÖN-FODER		ÖDE-LAGTS
ÄR TÄPPT I NASAN	↳			SVITER ANGE-LÄGEN			POP-GRUPP GRUNT STÄLLE	↓	SPREJA NYNMAN-DE
↳									
KON-STRUK-TIONS-MATERI-ALEN									
RÄST-LÖS		KORT NUMMER VATTEN		PÄMIN-NER OM BROW-NIEN			HYTT OCH LÄKE-METOD	KREA-TUREN	MAKT I VÄST-VÄSS-BÄT
↳									
			↳	↳	HAR ETT ÖRV SOM SKAFT		ROVA	STATION-ERATS	
							OXUDE 77-18		

Lösning och vinnare nr 2/18

1:a pris: Carin Persson, Färlöv
2–3:e pris: Åke Svensson, Hillerstorp,
Margareta Thunberg, Lidköping
4–5:e pris: Annika Larsson, Trollhättan,
Gunnar Karlsson, Rydaholm

Skicka ett vykort eller mail med meningen som de blå rutorna bildar till:

VIDA AB, Att: Joanna Kron, Box 100,
342 21 Alvesta eller maila till
korsord@vida.se. Glöm inte att ange
din adress och ditt telefonnummer.
Vi önskar ditt svar senast den 1/12-18.

Namn

Adress

.....

Postnr.....

Postadress

Tel.....

Potatislov och höstpyssel!

Om några veckor är det äntligen höstlov! Visste du att höstlov tidigare kallades potatislov? Skolbarnen var under potatislovet hemma för att hjälpa till med att plocka upp potatis från åkern.

Nu för tiden är det inte lika vanligt att varje familj har en åker fylld med potatis och lovet kallas istället för höstlov. På höstlovet är det tid för att räfsa löv och hoppa i lövhögar! Ju större lövhög, desto roligare är det såklart att hoppa i den.

Löven blir fina på hösten då de skiftar i olika färger: gult, rött, grönt och brunt. Har du tänkt på varför löven byter färg på hösten? På hösten är det mindre solljus och värme vilket gör att allt mindre klorofyll produceras. Det är klorofyllet som gör att löven är gröna på sommaren och skiftar färg på hösten. Lövens höstfärger varierar mellan olika år och dess färger beror på vädret. Löven ramlar av på hösten för att växterna inleder sin vintertid.

Leta upp löv i olika form och färg och försök lista ut vad träden heter som löven kommer ifrån. Spara gärna några fina löv och skapa en löv-tavla. Blanda löv i olika färger och former eller håll dig till en och samma sort. Det är du som är konstnär och bestämmer över din egna tavla!

Pressa först löven mellan två böcker. När löven är släta och torkade är det dags att placera ut löven på en bit kartong i valfri färg. Täck där-
efter kontaktplast över löven och kartongen. Vad
noga med att plasta ända ut i kanterna så att
ingen luft kommer in. Därefter är tavlan färdig för
upphängning!

En lövtavla kan också göras genom att måla med pensel på lövets baksida och trycka lövet mot ett målarpapper alternativt genom att placera löv mot ett papper och pensla med färg runtom. Därefter kan bladets nerver målas förhand.

Jag vill gärna se hur just din lövtavla blev.
Ta en bild och maila till vidar@vida.se.
Som tack får du en liten present.

Kram Vidar

Kontakta din lokala virkesinköpare

Mark Johansson
Mariannelund/
Vimmerby/Eksjö
0381-267 45
076-136 15 72

Kristian Hultgren
Ydre Kinda
0381-267 46
076-136 15 73

Johan Svensson
Högsby/Hultsfred
0491-138 71
070-619 15 00

Fredrik Nilsson
Eksjö/Vetlanda
0383-185 26
073-354 22 65

William Karlsson
Nässjö/Vetlanda
0383-185 25
070-570 15 90

Mathias Joelsson
Oskarshamn
0491-138 70
073-354 22 66

Viktor Carlström
Sävsjö/Värnamo/
Gnosjö/Vaggeryd
0393-216 71
073-084 40 45

Fredrik Wännerstam
Tranås/Aneby/
Jönköping
0381-267 76
070-211 27 54

Ulrik Lundquist
Områdeschef Öst
0472-439 77
070-271 36 75

Bo Hallin
Ulricehamn/Tranemo
0321-351 00
076-815 38 95

Peter Rosén
Borgstena
033-23 31 93
070-306 97 69

Patrik Wilhelmsson
Gislaved/Hylte
0371-602 60
070-514 06 80

Christer Hult
Karlsborg
0505-306 40
070-335 26 05

Jonas Gustafsson
Sollebrunn
0325-473 69
070-333 01 12

Pär Johansson
Borgstena
033-23 31 87
070-359 78 89

Håkan Igelström
Sollebrunn
0322-834 57
070-299 33 38

Anders Andersson
Vänersborg
076-786 67 00

Olof Sylvén
Vänersborg/
Uddevalla
0521-190 01
070-580 06 55

Ronny Svensson
Mariestad
0501-780 86
070-322 79 07

Arvid Setterberg
Skaraborg
0521-190 02
070-555 79 45

Per Larsson
Vänersborg/
Uddevalla
0521-190 00
070-555 82 32

Thomas Henricson
Områdeschef Väst
033-23 31 82
070-514 06 06

Martin Dahl
Alvesta/Lammhult
0472-364 27
070-272 49 36

Sven Andersson
Vislanda/Älmhult/
Norra Skåne
0476-200 09
070-399 08 29

Ulf Sivberg
Växjö/Lessebo/
Uppvidinge
0472-364 13
070-364 13 80

Jan-Erik Gustafsson
Tingsryd/Häradsbäck
0477-556 27
070-232 74 10

Jaen-Peter Gustavsson
Östra Blekinge
0471-310 65
070-267 23 34

Håkan Johansson
Västra Blekinge
0477-556 26
070-312 63 47

Anders Ingvarsson
Örkelljunga/Markaryd/
Hässleholm
0435-512 09
070-812 38 12

Thomas Dunsjö
Hylte/Falkenberg
0371-602 68
070-231 62 64

Andreas Svensson
Ljungby/Lidhult
035-700 08
070-550 33 27

Joachim Högfeldt
Ängelholm/Laholm/
Båstad
0431-804 20
072-588 04 20

Andreas Strand
Emmaboda, Kalmar,
Nybro
0471-310 55
072-548 15 47

Viktor Magnusson
Emmaboda,
Karlskrona, Torsås
0471-310 57
070-69 947 56

Stefan Nyqvist
Områdeschef Syd
0472-364 52
070-263 49 39

VIDA är Sveriges största privatägda sågverkskoncern med ca 1 050 anställda på 18 produktionsanläggningar, varav 9 sågverk. Produktionen är i huvudsak inriktad på konstruktionsvirke för en rad olika marknader. Ca 75 % av produktionen exporteras till Europa, USA, Australien, Afrika och Asien. Verksamheten omfattar även emballagetillverkning, strö- och pelletstillverkning, biobränslehandel och hustillverkning. Industrierna är strategiskt belägna nära skogsägarna i Småland, Skåne och Västra Götaland. VIDA köper huvuddelen av råvaran från privata skogsägare via det egna inköpsbolaget, VIDA Skog. Totalt anskaffas ca 3,9 miljoner m³ fub årligen.